

Υπόθεση C-526/19

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

9 Ιουλίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Conseil d'État (Γαλλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

28 Ιουνίου 2019

Αναιρεσείουσα:

Entoma SAS

Αντίδικοι κατ' αναίρεση:

ministre de l'Économie et des Finances

ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation

[παραλειπόμενα]

Λαμβάνοντας υπόψη την ακόλουθη διαδικασία:

Η εταιρία Entoma ζήτησε από το tribunal administratif de Paris (διοικητικό πρωτοδικείο Παρισίων, Γαλλία) να ακυρώσει την διάταξη της 27ης Ιανουαρίου 2016 με την οποία ο διοικητής της αστυνομίας του Παρισιού ανέστειλε τη διάθεση στην αγορά ολόκληρων εντόμων που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση τα οποία η εν λόγω εταιρία εμπορευόταν και διέταξε την απόσυρσή τους από την αγορά μέχρι την απόκτηση άδειας διάθεσης στην αγορά κατόπιν ελέγχου που έχει στόχο να καταδείξει ότι δεν ενέχουν κανένα κίνδυνο για τον καταναλωτή.

Με απόφαση [παραλειπόμενα] της 9ης Νοεμβρίου 2017, το tribunal administratif de Paris (διοικητικό πρωτοδικείο Παρισίων) απέρριψε την προσφυγή.

Με απόφαση [παραλειπόμενα] της 22ας Μαρτίου 2018, το cour administrative d'appel de Paris (διοικητικό εφετείο Παρισίων, Γαλλία) απέρριψε την έφεση της εταιρίας Entoma κατά της απόφασης αυτής.

[παραλειπόμενα] η εταιρία Entoma ζητεί από το Conseil d'Etat (Συμβούλιο της Επικρατείας, Γαλλία):

1^ο) να αναιρέσει την απόφαση αυτή·

2^ο) να εκδικάσει την υπόθεση επί της ουσίας και να κάνει δεκτή την ασκηθείσα από αυτήν έφεση·

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] η εταιρία Entoma ισχυρίζεται ότι το cour administrative d'appel de Paris (διοικητικό εφετείο Παρισίων):

– υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε ότι τα προϊόντα που αυτή εμπορευόταν υπάγονταν στον κανονισμό 258/97, της 27ης Ιανουαρίου 1997, σχετικά με τα νέα τρόφιμα και τα νέα συστατικά τροφίμων, ενώ αυτά εξαιρούνταν από το πεδίο εφαρμογής του δεδομένου ότι αποτελούνται από ολόκληρα έντομα που καταναλώνονται αυτούσια·

– [παραλειπόμενα] [επιχείρημα που αντλείται από το εσωτερικό δίκαιο]

[παραλειπόμενα] ο ministre de l'Économie et des Finances (Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών) ζητεί να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως.

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

Λαμβάνοντας υπόψη:

– τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 267·

– τον κανονισμό (ΕΚ) 258/97 της 27ης Ιανουαρίου 1997·

– τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/2283 της 25ης Νοεμβρίου 2015·

– [παραλειπόμενα]

– την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 9ης Νοεμβρίου 2016, Davitas GmbH κατά Stadt Aschaffenburg (υπόθεση C-448/14)·

[παραλειπόμενα]

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. [παραλειπόμενα] [υπενθύμιση της προηγούμενης διαδικασίας]
2. Κατά την αιτιολογική σκέψη 2 του κανονισμού (ΕΚ) 258/97, της 27ης Ιανουαρίου 1997, σχετικά με τα νέα τρόφιμα και τα νέα συστατικά

τροφίμων, όπως ίσχυε, δυνάμει του οποίου εκδόθηκε η αστυνομική διάταξη: «[...] για να προστατευθεί η υγεία του κοινού, τα νέα τρόφιμα και συστατικά αυτών πρέπει να υπάγονται σε ενιαία εξέταση ασφαλείας μέσω κοινοτικής διαδικασίας πριν τεθούν στην κοινοτική αγορά [...]». Κατά το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού: «1. Ο παρών κανονισμός αφορά τη διάθεση νέων τροφίμων ή νέων συστατικών τροφίμων στην αγορά της Κοινότητας. 2. Ο παρών κανονισμός ρυθμίζει τη διάθεση, στην αγορά της Κοινότητας, τροφίμων ή συστατικών τροφίμων, τα οποία δεν έχουν, μέχρι σήμερα, χρησιμοποιηθεί ευρέως για ανθρώπινη κατανάλωση μέσα στην Κοινότητα και ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες: [...] ε) τρόφιμα και συστατικά τροφίμων τα οποία συντίθενται ή έχουν απομονωθεί από φυτά, και συστατικά τροφίμων τα οποία έχουν απομονωθεί από ζώα, εκτός από τρόφιμα και τα συστατικά τροφίμων που έχουν ληφθεί από παραδοσιακές πρακτικές πολλαπλασιασμού ή αναπαραγωγής και έχουν ακινδύνως χρησιμοποιηθεί ως τρόφιμα και κατά το παρελθόν [...]». Κατά το άρθρο 3 του ίδιου κανονισμού: «1. Τα τρόφιμα ή συστατικά τροφίμων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού: δεν πρέπει να παρουσιάζουν κίνδυνο για τον καταναλωτή [...]». Κατά το άρθρο 4 του ίδιου κανονισμού: «1. Ο υπεύθυνος για τη διάθεση στην αγορά της Κοινότητας, καλούμενος στο εξής “ο αιτών”, υποβάλλει σχετική αίτηση στο κράτος μέλος στην αγορά του οποίου πρόκειται να διατεθεί το προϊόν για πρώτη φορά. Ταυτοχρόνως, διαβιβάζει στην Επιτροπή αντίγραφο της αίτησης. 2. Διενεργείται η αρχική αξιολόγηση που προβλέπει το άρθρο 6. Ύστερα από τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 4, το κράτος μέλος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 πληροφορεί αμέσως τον αιτούντα: ότι μπορεί να διαθέσει στην αγορά το τρόφιμο ή το συστατικό τρόφιμο, εφόσον δεν απαιτείται η συμπληρωματική αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 και εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αιτιολογημένη αντίρρηση σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4, ή ότι απαιτείται έγκριση, σύμφωνα με το άρθρο 7 [...]».

Επί του βασίμου της απόφασης όσον αφορά την αναλογικότητα των μέτρων που λήφθηκαν δυνάμει της αστυνομικής διατάξεως:

3. [παραλείπόμενα]
4. [παραλείπόμενα] [απόρριψη του σχετικού επιχειρήματος]

Επί του βασίμου της απόφασης όσον αφορά την ερμηνεία του κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 1997:

5. Κατά την αιτιολογική σκέψη 8 του κανονισμού 2015/2283 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με τα νέα τρόφιμα, ο οποίος κατήργησε τον κανονισμό της 27ης Ιανουαρίου 1997 από την 1η Ιανουαρίου 2018: «Το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού θα πρέπει, καταρχήν, να παραμείνει το ίδιο με εκείνο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 258/97. Ωστόσο, με βάση τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις που έχουν επέλθει από το 1997, είναι σκόπιμο να επανεξεταστούν, να αποσαφηνιστούν και να επικαιροποιηθούν οι κατηγορίες τροφίμων που αποτελούν νέα τρόφιμα. Οι εν λόγω κατηγορίες θα πρέπει να καλύπτουν ολόκληρα έντομα και μέρη αυτών. [...]». Κατά

το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού: «1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κανόνες για τη διάθεση των νέων τροφίμων στην αγορά της Ένωσης. 2. Σκοπός του παρόντος κανονισμού είναι η αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς παράλληλα με την παροχή υψηλού επιπέδου προστασίας της ανθρώπινης υγείας και των συμφερόντων των καταναλωτών». Κατά το άρθρο 2 ο κανονισμός αυτός εφαρμόζεται στη διάθεση των νέων τροφίμων στην αγορά της Ένωσης και κατά το άρθρο 3: «2. Ισχύουν επίσης οι ακόλουθοι ορισμοί: α) “νέο τρόφιμο”: κάθε τρόφιμο που δεν χρησιμοποιούνταν ευρέως για ανθρώπινη κατανάλωση εντός της Ένωσης πριν από τις 15 Μαΐου 1997, ανεξάρτητα από τις ημερομηνίες προσχώρησης των κρατών μελών στην Ένωση, και το οποίο εμπίπτει σε μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες κατηγορίες: [...] ν) τρόφιμα που αποτελούνται, έχουν απομονωθεί ή έχουν παραχθεί από ζώα ή μέρη ζώων εκτός των ζώων που έχουν γεννηθεί με παραδοσιακές πρακτικές αναπαραγωγής οι οποίες χρησιμοποιούνταν για την παραγωγή τροφίμων εντός της Ένωσης πριν τις 15 Μαΐου 1997 και τα τρόφιμα που προέρχονται από τα ζώα αυτά έχουν ιστορικό ασφαλούς διατροφικής χρήσης εντός της Ένωσης,». Τέλος, κατά το άρθρο 35 του κανονισμού αυτού: «[...] 2. Τα τρόφιμα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 258/97, τα οποία διατίθενται νομίμως στην αγορά μέχρι και την 1η Ιανουαρίου 2018 και τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο του παρόντος κανονισμού μπορούν να εξακολουθήσουν να διατίθενται στην αγορά έως ότου ληφθεί απόφαση σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 12 ή σύμφωνα με τα άρθρα 14 έως 19 του παρόντος κανονισμού, μετά από αίτηση για την έγκριση ενός νέου τροφίμου ή κοινοποίηση ενός παραδοσιακού τροφίμου από τρίτη χώρα που υποβάλλεται έως την ημερομηνία που προσδιορίζεται στις εκτελεστικές πράξεις οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με τα άρθρα 13 ή 20 του παρόντος κανονισμού αντιστοίχως, αλλά το αργότερο μέχρι τις 2 Ιανουαρίου 2020».

6. Προκειμένου να κρίνει ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο ε΄, του κανονισμού της 27ης Ιανουαρίου 1997 έχει την έννοια ότι περιλαμβάνει ολόκληρα έντομα που καταναλώνονται αυτούσια, τα οποία είναι αναμφίβολο ότι δεν χρησιμοποιούνταν ευρέως για ανθρώπινη κατανάλωση έως την έναρξη ισχύος του κανονισμού αυτού, το [διοικητικό] δικαστήριο στηρίχθηκε στην απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2016, Davitas GmbH κατά Stadt Aschaffenburg (C-448/14) με την οποία το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ερμηνεύοντας το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του ίδιου κανονισμού, έκρινε ότι ο κανονισμός αυτός «έχει διττό σκοπό, αφού επιδιώκει όχι μόνο να διασφαλίσει τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ως προς τα νέα τρόφιμα, αλλά και να προστατεύσει τη δημόσια υγεία από τους κινδύνους τους οποίους ενδέχεται να προκληθούν από αυτά» και ότι «καθιερώνει σε επίπεδο Ένωσης κοινές προδιαγραφές σε σχέση με τα νέα τρόφιμα και τα νέα συστατικά τροφίμων, οι οποίες, όπως προκύπτει από την αιτιολογική του σκέψη 2, συνεπάγονται, μεταξύ άλλων, τη θέσπιση ενιαίας κοινοτικής διαδικασίας ελέγχου της ασφάλειάς τους πριν από τη διάθεσή τους στην αγορά της Ένωσης».
7. Η εταιρία Entoma ισχυρίζεται ότι η απόφαση του [διοικητικού] δικαστηρίου την οποία προσβάλλει στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο ε΄, του κανονισμού της 27ης Ιανουαρίου 1997. Κατά τη γνώμη της, οι διατάξεις αυτές αφορούν ρητά μόνο τα «συστατικά τροφίμων τα οποία έχουν

απομονωθεί από ζώα» και όχι ολόκληρα ζώα τα οποία έχουν εξαιρεθεί από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής των διατάξεων αυτών, όπως εξάλλου έκριναν οι βρετανικές και βελγικές αρχές που δεν εμπόδισαν την εμπορία ολόκληρων εντόμων χωρίς προηγούμενη άδεια. Στηριζόμενη στην αιτιολογική σκέψη 8 του κανονισμού της 25ης Νοεμβρίου 2015 ο οποίος κατήργησε και αντικατέστησε από την 1η Ιανουαρίου 2018 τον κανονισμό της 27ης Ιανουαρίου 1997, ισχυρίζεται ότι η υπαγωγή ολόκληρων εντόμων στην κατηγορία των νέων τροφίμων, η οποία απορρέει από το άρθρο 3, παράγραφος 2, σημείο ν, του κανονισμού της 25ης Νοεμβρίου 2015, δεν αποσαφηνίζει τον προηγούμενο ορισμό που περιοριζόταν μόνο σε μέρη ζώων, αλλά μεταβάλλει το εύρος του μέσω προσθήκης στον προηγούμενο ορισμό. Η αναιρεσείουσα εταιρία συναγει συναφώς ότι τα τρόφιμά της που αποτελούνται από ολόκληρα έντομα είχαν νομίμως διατεθεί στην αγορά πριν από την 1η Ιανουαρίου 2018 και, επομένως, επωφελούνται από τα μεταβατικά μέτρα που προβλέπει το άρθρο 35, παράγραφος 2, του κανονισμού της 25ης Νοεμβρίου 2015 που επιτρέπουν τη διατήρησή τους στην αγορά υπό την προϋπόθεση υποβολής, πριν από τις 2 Ιανουαρίου 2020, αίτησης για την έγκρισή τους ως νέα τρόφιμα ή κοινοποίησής τους ως παραδοσιακά τρόφιμα που υπόκεινται στις διατάξεις του κανονισμού αυτού.

8. Ο ministre de l'Économie et des Finances (Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών) υποστηρίζει ότι δεν συνέτρεχε κανένας υγειονομικός λόγος για να εξαιρεθεί η διάθεση στην αγορά ολόκληρων εντόμων από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού της 27ης Ιανουαρίου 1997, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 2 του ίδιου κανονισμού που επιδιώκει σκοπό δημόσιας υγείας, δεδομένου ότι η κατανάλωση ολόκληρων εντόμων ενέχει τους ίδιους κινδύνους με την κατανάλωση συστατικών τροφίμων που έχουν απομονωθεί από ζώα.
9. Λαμβανομένων υπόψη των διαφορετικών δυνατοτήτων ερμηνείας της διατύπωσης του κανονισμού της 27ης Ιανουαρίου 1997, το ζήτημα αν το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού αυτού έχει την έννοια ότι υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του τρόφιμα που αποτελούνται από ολόκληρα έντομα προς κατανάλωση ή μόνο συστατικά τροφίμων που έχουν απομονωθεί από έντομα δημιουργεί σοβαρή δυσχέρεια ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης. [παραλειπόμενα] [προδικαστική παραπομπή δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ]

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

[παραλειπόμενα] [υποβάλλει το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα]: Έχει το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού της 27ης Ιανουαρίου 1997 την έννοια ότι υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του τρόφιμα που αποτελούνται από ολόκληρα έντομα που προορίζονται για κατανάλωση ή εφαρμόζεται μόνο σε συστατικά τροφίμων που έχουν απομονωθεί από έντομα;

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] [υπογραφές]